

Holland Festival

Geadviseerd subsidiebedrag: **€ 3.000.000**

Gevraagd subsidiebedrag: € 3.784.500

Over de instelling

Stichting Holland Festival, podiumkunsten, festivals, Amsterdam

Stichting Holland Festival (hierna: Holland Festival) bestaat sinds 1947 en is het grootste internationale podiumkunstenfestival in Nederland. Missie van het Holland Festival is het brengen van hoogstaande podiumkunsten die grensverleggend en vernieuwend zijn, met makers van over de hele wereld. Het aanbod is gevarieerd: van theater, dans, muziek, muziektheater en opera tot multidisciplinaire vormen en cross-overs met beeldende kunst, digitale kunst, fotografie en film. In 2019 is een nieuwe directeur aangetreden.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.22 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Holland Festival een subsidiebedrag toe te kennen van € 3.000.000.

De raad vindt dat Holland Festival zich de afgelopen periode goed heeft ontwikkeld en is eveneens positief over de plannen voor 2021 – 2024. Artistieke vernieuwing komt tot stand door jaarlijks samen te werken met een of twee uiteenlopende *associate artists* van wie bestaand en nieuw geproduceerd werk wordt getoond en die ook nieuwe artiesten en inspiratiebronnen inbrengen. De raad heeft er vertrouwen in dat met deze in 2019 ingezette benadering een kwalitatief hoogwaardig festivalaanbod gegarandeerd blijft.

In combinatie met het aantrekken van een educatief medewerker en de ambities met betrekking tot contextprogrammering, wordt ook de toegankelijkheid van het festival vergroot. De veranderende koers in de selectie van artiesten, genres en festivallocaties begint vruchten af te werpen voor een breder publieksbereik.

Wel blijft de uitstraling van het festival achter op de ingezette verbreding; de communicatie blijft relatief hoogdrempelig van aard. Op dit gebied kan het festival nog verdere maatregelen treffen.

Holland Festival schenkt aandacht aan eerlijk beloningsbeleid en staat er financieel redelijk gezond voor. Het festival reflecteert voldoende op de toepassing van de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Het staat voor de raad buiten kijf dat Holland Festival een internationaal gerenommeerd festival is met een artistiek hoogwaardig aanbod. Het is een katalysator van exceptionele voorstellingen die in het Nederlandse bestel zijn gelijke niet kent. Holland Festival sluit aan bij een reeks grote internationale festivals, zoals Festival d'Avignon, Wiener Festwochen en Ruhrtriennale. Daardoor trekt het ook een groot internationaal publiek van professionals en critici, en is het een boegbeeld voor de Nederlandse podiumkunstenwereld.

Holland Festival heeft zich in de afgelopen periode positief ontwikkeld. De raad is in het bijzonder enthousiast over de uitwerking van het *associate artists*-model, als vervanging van een artistiek leider. In 2019 waren William Kentridge (Zuid-Afrika) en Faustin Linyekula (Congo) verbonden aan het festival. Deze – zeer verschillende – kunstenaars brachten niet alleen hun eigen producties en projecten mee, maar ook verwante artiesten en inspiratiebronnen. Dit breekt het festival open, en geeft ruimte aan nieuwe (artistieke en culturele) perspectieven.

Een ander hoogtepunt was het grootschalige project 'Aus Licht' dat het festival organiseerde in coproductie met De Nationale Opera, het Koninklijk Conservatorium en de Stockhausen-Stiftung für Musik, en dat veel (inter)nationale aandacht trok.

De plannen voor 2021 – 2024 zijn concreet en vormen een voortzetting van de lijn van de afgelopen jaren. De aanvraag geeft blijk van een goede reflectie op de positie van het festival in de maatschappij en de veranderende situatie in het kunstenveld. Eerder al constateerde de raad aan de hand van veelbesproken festivalredities in de media dat de instelling goed in staat is tot zelfreflectie en vernieuwing.

Voor 2021 zijn de Franse theatermaker Gisèle Vienne en de Japanse componist Ryuichi Sakamoto als *associate artists* aangetrokken. De helder omschreven koers ondervangt het lichte versnipperingsrisico van een deels wisselende artistieke invulling. De aangekondigde makers, ensembles en producties zijn aansprekend: Dimitris Papaioannou, Louis Andriessen en Romeo Castellucci, maar ook de hedendaagse uitvoering van de vijf

‘Europeras’ van John Cage en Julian Rosefeldt, die een nieuwe filminstallatie maakt met livemuziek en jeugdkoor.

Inhoudelijk interessant en van meerwaarde is het archief vanaf 1948 en aanvullend daarop ‘Holland Festival Parel’, met historische beeldfragmenten, gerealiseerd in samenwerking met de VPRO, de NTR en het Instituut voor Beeld en Geluid.

Vernieuwing

Hoewel de bijdrage van de *associate artists* aan het totaalprogramma nog niet voor alle toekomstige edities even helder is, heeft de raad veel vertrouwen in deze werkwijze: deze is spannend en vernieuwend en kan mogelijk ook een breder publiek aanspreken.

In de programmering gaat de aandacht niet direct uit naar nieuwe jonge talenten, maar naar theatermakers die een (of meer) fase(n) verder zijn in hun carrière. De raad waardeert de trouw van het festival aan kunstenaars: dit biedt het publiek de mogelijkheid met hen mee te groeien in hun carrière. Tegelijkertijd heeft nieuw publiek de mogelijkheid om kennis te maken met makers die zich internationaal hebben bewezen. Wel is de vraag in hoeverre deze continuïteit aansprekend is voor een jonger publiek.

De talentontwikkeling van het Holland Festival lijkt met name te bestaan uit het openstellen van zijn internationale netwerk voor *midcareer* kunstenaars en (jonge) professionals. Zo wil het festival met het traject ‘Immerse@HF’ jaarlijks een genodigde groep (internationale) kunstenaars inspireren en verbinden in hun artistieke ontwikkeling en praktijk. De raad had hiervan graag een concrete uitwerking gezien.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

Holland Festival schenkt veel aandacht aan een eerlijk beloningsbeleid, ook voor stagiairs. De instelling heeft de salarisschalen en het functiegebouw van de cao Toneel en Dans opgenomen in een eigen personeelsregeling en volgt deze cao in loonstijgingen. Deze cao vormt tevens het vertrekpunt voor de zzp-beloningen. Met de gezelschappen, artiesten en makers spreekt de instelling marktconforme honoraria af. Positief is ook, dat volgens de aanvraag voor de individuele ontwikkeling en ontplooiing van medewerkers budgetten beschikbaar zijn. Holland Festival wil dit jaar zijn personeelsregeling herzien, maar gaat niet in op de wijzigingen.

Financieel staat Holland Festival er redelijk gezond voor. Dit mag ook verwacht worden van een instelling van deze statuur, met haar grote ervaring. Volgens de instelling hebben subsidievereisten op het gebied van inclusiviteit, diversiteit en publieksverbreding mogelijk een verdringend effect op het (internationale) coproductiebudget. De internationale

bijdragen die gevraagd worden voor coproducties bepalen mede of kunstenaars werk kunnen realiseren en of dat werk in Nederland te zien zal zijn. De raad verwacht op dat terrein meer interne oplossingsgerichtheid van een voorbeeldstellend festival: het Holland Festival zou ook andere afwegingen kunnen maken op grond van de beschikbare middelen, en kunnen kiezen voor een beperking van het aantal activiteiten ten gunste van het coproductiebudget. Ook verwacht de raad dat een festival van deze omvang en aantrekkingskracht op een consistentere aandeel *corporate sponsoring* inzet, ook in financiële middelen.

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

Het Holland Festival bereikte in 2017 en 2018 gemiddeld 75.500 bezoekers. Het publiek bestaat van oudsher vooral uit het hoogopgeleide, relatief goed verdienende segment van de samenleving. Zeker in dit licht betreurt de raad de keuze om te stoppen met de 'Proms', bij uitstek een podium waar diversiteit en inclusie op een vanzelfsprekende manier een plek en diepgang kregen. Via diverse andere programmalijnen richt de organisatie zich op een breder publiek, en afhankelijk van het specifieke programma lukt dat goed.

De veranderende koers in de selectie van artiesten, genres en festivallocaties begint vruchten af te werpen in de publiekssamenstelling. Ook de inzet op randprogrammering en activiteiten door het jaar heen is waardevol in het kader van het betrekken en binden van (nieuw) publiek. De raad vindt het daarom jammer dat de uitstraling van het festival achterblijft op de ingezette verbreding; de communicatie blijft relatief hoogdrempelig van aard. Dit staat in contrast met de aanvraag, waaruit blijkt dat het festival een duidelijk beeld van zijn doelgroepen heeft. Voor de komende periode beschrijft het Holland Festival hoe het de specifieke publieksgroep van 20 tot 45 jaar met voornamelijk digitale campagnes gaat benaderen. De raad kijkt uit naar de resultaten van deze aanpak.

Het educatieaanbod in de afgelopen periode richtte zich met name op jonge bezoekers via 'HF Young' en workshops voor studenten en reguliere bezoekers. De raad is positief over de projecten met studenten van het kunstvak- en universitair onderwijs; de complexiteit van het internationale aanbod sluit deels juist bij die doelgroep goed aan. De raad kijkt uit naar de uitbreiding naar mbo's in de regio.

Het binnenschoolse aanbod voor jongere leerlingen was beperkt. Het is goed dat het Holland Festival zijn expertise en capaciteit wil uitbreiden via een (nog te werven) educatiemedewerker. Ook hoopgevend is de samenwerking met het Mocca Expertisecentrum Cultuuronderwijs, hoewel de uitwerking nog te weinig concreet is om de waarde ervan precies te kunnen beoordelen.

De raad zou graag zien dat Holland Festival de ondervonden barrières blijft ombuigen naar kansen: alhoewel het educatieve aanbod in Amsterdam inderdaad groter is dan elders, bevinden zich in grote steden ook meer scholieren. Met de CKV-dag als pilot onder middelbare scholieren schept het Holland Festival een mooi precedent.

Geografische spreiding

Holland Festival heeft Amsterdam als vestigingsplaats van organisatie en kernactiviteiten, verspreid over de stad. De locaties voor (rand)programmering variëren van podia als ITA, het Muziekgebouw aan 't IJ, Westergasfabriek, Carré en Frascati, tot niet louter als theater gebruikte plekken als Podium Mozaïek, het Zuid-Afrikahuis, het Bijlmer Parktheater, Park Frankendael, het Bimhuis, Food Center Amsterdam, Cultureel Educatief Centrum Amsterdam en OT301.

De aantrekkingskracht van het festival op bezoekers uit het land is relatief groot in vergelijking met andere festivals. Het merendeel van de bezoekers komt uit de Metropoolregio Amsterdam.

In het regioprofiel wordt de Metropoolregio Amsterdam gepositioneerd als de cultuurregio van Nederland met een nationale en internationale functie en aantrekkingskracht op excellentie en talent uit Nederland en de rest van de wereld. Dit is van toepassing op de wijze waarop het Holland Festival functioneert en in lijn met de geformuleerde doelen van het festival. Qua artistieke inhoud, publiek en organisatie past het festival volgens de raad bij uitstek in dit profiel.

Toepassing Fair Practice Code

Holland Festival past de Fair Practice Code toe met oog voor primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden. Het is positief dat de aanvraag hierop transparant reflecteert. Het huidige beleid biedt vertrouwen in een solide voortzetting. Voor stagiairs biedt het festival een zeer professioneel begeleide oriëntatie op de nationale en internationale beroepspraktijk. Uit de aanvraag blijkt dat de instelling op verschillende wijzen aandacht besteedt aan de sociale dialoog over eerlijke beloning, zoals door deelname aan het overleg van Amsterdamse Culturele Instellingen en van De Verenigde Podiumkunstenfestivals. De instelling licht echter niet toe welke rol zij hierin vervult.

Toepassing Governance Code Cultuur

Holland Festival past de Governance Code Cultuur toe en reflecteert globaal op de wijze waarop de bevoegdheden, de taakverdeling en de deskundigheid van de raad van toezicht zijn geregeld. De herbenoeming van twee leden van de raad buiten de termijn is toegelicht in het jaarverslag.

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

Het Holland Festival heeft veel aandacht voor diversiteit. Met de keuze voor *associate artists* en andere makers neemt de instelling dit onderwerp vanuit artistieke motivatie serieus en zet ze waardevolle stappen richting een meer cultureel divers aanbod. In het programmeringsproces wordt gericht gezocht naar kunstenaars, voorstellingen en concerten die niet tot de westerse canon behoren en publiek dat daarin specifiek is geïnteresseerd.

Het Holland Festival probeert ook het personeelsbestand te diversifiëren, maar vindt dit een lastig traject. Het feit dat de organisatie een stevige vaste kern medewerkers heeft met vaste aanstellingen speelt hierbij een rol. Gezien de plannen voor personele uitbreiding, hoopt de raad in de komende periode professionals met een biculturele achtergrond in de organisatie te zien, zoals het Holland Festival zichzelf voorneemt.

De raad vindt het positief dat de instelling haar stafleden een biastraining wil laten volgen en dat in 2018 twee vacatures voor de raad van toezicht zijn ingevuld door mensen met een cultureel diverse achtergrond. Het is echter verbazingwekkend dat het Holland Festival stelt dat een lagere subsidietoekenning dan gevraagd onder andere ten koste zal gaan van de publieksverbreding en diversiteitsdoelstellingen. De raad gaat ervan uit dat het Holland Festival hiervoor de komende periode een oplossing vindt binnen de beschikbare middelen.